

Eur garantez oh adveva

Lan Menez Tan a oa ano ar barrez-se. An dud desket a lavare e oa bet beo gwechall-goz. Ar roz a zave dres en he hreiz, a strake gwech an amzer o stlepel a beb kostez peziou mein pounner ha ludu bero. Abaoe eo chomet mud ha sioul med an douar a zo frouezuz-kenañ ; an avalou hag ar sistr evel just ne reont ket diouer eno ; pep hini evel just a oa eüruz ha pinvidig. An amezeien muioh-mui a glaske dond da annez a eno med peb tachenn a oa ker da vad hag e oa diêz-tre dond da veza perhenn er barrez. Gloriuz e oa eun nebeud an annezerien ha kement-se a zisplije d'an amezeien. E kreh ar roz e oa bet savet eur hastell-kreñv hag an noblañsou a oa mistri ar vro beteg an Dispah. Neuze ar vein a zervijas da zevel tiez evid ar bobl ; med kalz a oa d'ober c'hoaz hag ar bolitikerez war-raog... Bremañ ar vro a zo sioul-kenañ hag ar barrez pinvidig en askont d'an avalou ha d'ar sistr.

Ar hastellig a oa bet savet gand an noter stok d'ar bourk a oa koantig gand e alez kistin. Ar bourk gand an iliz en e greiz a zedenne kalz a dud an deveziou gouel. Eur vro eüruz eta gand eur person a blij e d'an oll annezien.

Mari, ar gemenez, a veve eno ; med diou wech ar zizun e chome er hastell da zikour gwreg an noter en-dro d'he lienaj rag krog e oa da goza evel he fried a vefe e retred heb dale ; goulennet e-noa dija digand e vab a oa e Sant-Brieg kemer e blas ar henta posubl.

Nepell alese e oa eun ostaleri dalhet gand Mari-Job. He gwaz a veze dalhmad o vale bro evid ar marhadour gwin rag ar gwin a gendalhe da hounid war ar sistr e-touez an oll dud. O mab Yann a oa dija war e driweh vloaz, amunuzer a oa war e gont en despet d'e oad ; med evel ma oa siriuz, an oll dud o-doa fiziañs ennañ.

Bemdez e wele Janig merh Mari o tond hag o vond rag kemenerez e oa ivez gand he mamm ; mignoned e oant med netra ouspenn. Komz a reont euz traou ar vro o tremen ha neuze kosoh e oa eged Yann : bloaz warn-ugent prestig daoust dezi seblantoud yaouankoh. Eun devez o pesketa er riñvier vihan a gase he dour d'ar mor, pemp kilometr alese, Yannig a welas eun dra bennag o fiñval e feunteun ar bourk a roe dour d'ar ruzelenn. Tostaad a reas ha tra souezuz, e welas eur pesk braz o tifreta gand ar spont. Galloud a reas tenna ar pesk er-mêz ; brao e oa kenañ ha braz a-walh. Pedet e oe amezeien ar bourk da gemer perz er banvez bihan a heulias an darvoud-se degouezet diou pe deir wech abaoe pell amzer. Janig en em gavas ouz taol e-kichenn

Yann a hellas evel-se heh anavezoud gwelloc'h ; en despet d'he oad e seblante yaouankoh ; he dremm a oa sklêr ha dedennuz : komz a ree dousig ; da lavared eo Yann a oe kemmet da vad diwar he fenn hag a chomas ganti beteg diwez ar banvez.

Soñjal a reas enni e-pad an noz hag e klaskas he gweled bemdez adaleg neuze. Amouruz e oa Yann hag e garantez a oa stok outañ e-pad an deiz. Kement-se a gemmas ar paotr penn-da-benn ; gwelet e veze er baliou tro-war-dro ; e vamm a oa eüruz-tre med ne ouie ket perag e oa cheñchet he mab. Mamm Janig a gomprenas buannoh pa welas Yann o pokad d'e vuia-karet. Ne oe ket laouen rag soñjal a ree evid he merh en eun den pinvidikoh gand eur vicher a-zoare. Med tostaad a ree Yann da Janig muih-mui ; netra d'ober evid o dispartia ; hag e krogas an daou amourouz da vale kazel-ha-kazel er bourk hag er parrezioù tro-war-dro d'ar zul ha d'ar goueliou..

Ar vamm a oa nehet ; med netra d'ober. Bemdez e teue Yann da gerhad Janig evid eur valeadenn ; den n'en-defe lavaret piou a oa hini kosa rag Janig a oa yaouankaet abaoe m'he-doa kavet eur garantez wirion.

Med mamm Janig a oa aze c'hoaz ha karantez he merh ne blijte ket dezi daoust ma ne lavare netra a-eneb.

Krog e oa memestra da bismiga ar paotr yaouank evid fardachou beteg ma skuizas hemañ hag e kasas e zanvez mamm-gaer da bourmen. War-lerh se e oa stard an darempredou etre an daou zen yaouank ; med kenderhel a rejont memestra d'en em weloud rag amourouz e oant o-daou an eil ouz egile.

An amzer a dremene hag e tostae d'e ugent vloaz a gasfe anezañ d'ober e zervij. Tremenet e-noa ervad dirag an ofiserien, laouen e oa med red e vefe dezañ kuitaad ar vro e-pad daou vloaz rag anvet e oa bet evid mond d'an Afrik. Med santoud a reas e teue Janig da veza yennoh en e geñver. Petra a oa c'hoarvezet ? Mamm Janig, Mari, ne wele ket sklêr e planedenn he merh ; daou vloaz a oa re hir eviti hag e heskine dalhmad he harantez ; re goz e oa evid Yann, a lavare dezi ; med hi a responte e oa he mamm kosoh eged he gwaz ivez. « An dra-ze a anavezan mad rag koustet en-deus din meur a hlahar ; da dad a rede ar merhed all ; nann, Yann a zo re yaouank evidout, petra a hoarvezo a-benn daou vloaz ? Da ankounac'haad a raio ! » Janig a oe glaharet ouz he selaou ; soñjal a ree e oa marteze ar gwir gand he mamm ; med Yann a blijte dezi. Memestra e tistardas tamm-ha-tamm he darempredou gantañ. A-benn ar fin e teuas koulz an disparti ; Yann e-noa gortozet e vuia-karet en deiz a-raog diwezad en abardaez ; med Janig ne oe ket gwelet ha koulskoude e oa eno a-dreñv d'eur voger o hedall peb tra.

An deiz war-lerh e teuas eur wetur dre dan da gas Yannig da Wengamp. Eno e reas anaoudegez gand tud yaouank eveltañ hag eun toullad devezioù goude e oe kaset da Varseill hag alese a-dreuz ar mor-kreiz da Oran en Aljeria. Neuze e hedas harzou ar Marok. Hag e tegouezas erfin da ziskuiza alese da Golomb-Bechard e-leh ma tlee tremen ar peb brasa euz e vuhez du-hont e-touez an trêz ha tommder an heol. Kalz a zoudarded a oa eno abalamour ma oa en em zavet tud ar vro hag e veze red ober kerzadou hir

'walh evid lakaad ar peoh da rena er vro. Kaled e oa eta ar vuhez dindan heol kriz Afrika.

* * *

E keit-se e oa chomet Janig heh-unan gand he foan spered, rag plijoud a ree Yann dezi. Med he mamm he-doa gallet distrei anezi euz he harantez hag e oa eet pep hini euz e gostez er vuhez.

An noter a oa kouezet klañv da vad hag e varvas e nebeud amzer. E vab, a oa noter e Gwengamp, a oa deut da gemer e blas. Tregont vloaz e oa ; med e yehed ne oa ket gwall greñv. E vamm a oe laouen ouz e weled en he hichenn ; ober a rafe en-dro dezañ euz he gwella gand sikour Mari a vefe aliesoh er hastellig. Eur paotr euz ar henta e oa Pierre, anvet Pipi gand an oll dud rag karantezuz e oa evid an oll ha prest dalhmad da zikour pep hini.

Janig a zeue aliez da zikour he mamm rag an Itron a golle muioh-mui he nerz. Gweled a ree aliesoh ar mab hag aliez e choment da gaozeal a beb seurt traou. Dond a reas ar plah da anavezoud gwelloh ar paotr a oa seven ha plijuz e gomz. Dond a rejont d'en em garoud an eil egile, ar pezh a reas plijadur d'ar vamm a reas he gwella evid o zostaad c'hoaz.

Evel-se e oe ganet eur garantez kenetrezo hag ar vamm a zoñje bremañ d'o dimezi. Galloud a reas lakaad ar paotr yaouank euz he zu hag eun devez e houlen diganti dorn he merh ; ar pezh a oe greet dioustu. Kregi a rejont gand an dillad eured e Gwengamp ; ar pred a vefe servijet e otel ar barrez ; pedet e vefe ar peb gwella euz kamaraded Pierre, Pipi evite : ar mêt evel just, koñseillerien gêr, ar barner peoh ha meur a hini all. Eun eured a zoare e vefe eta. Tud e-leiz a oa en em vodet en-dro d'an alez ha war ar blasenn. E penn kenta euz an ambrougadenn e teue Janig gand eur pikol boket liezliou ; en he hichenn he zad oh ambroug anezi, stad ennañ evid eur wech. A-dreñv e teue tud an eured ha da beurechui an ambrougdeg e oa Pipi gand eun dintin dezañ, c'hoar e vamm ; gorreg e kerze an oll etrezeg ar chapel en tu all d'ar blasenn.

* * *

E-keit-se en-doa Yann echuet e amzer servij en Afrik hag e oa deut d'ar gêr gand e gamalad da weladenni e gerent. Chom a reas eun toullad devezioù e Gwengamp ; resevet e oe a-zoare gand kerent e vignon hag e oe divizet peb tra diwar-benn an tu nevez da adkregi gand al labour, rag an tad a oa prest da echui gand e labour ha da gemer e retred, tremenet en-doa e dri-ugent vloaz hag e felle dezañ diskuiza eun tammig. E afer a yee mad war-raog ; e vab a oa prest, gand e geneil Yann da gemer e blas. Labour pep hini a oe rannet hervez e hoant. Yann a valefe bro da gavoud ostizien nevez ; klask a rafe ivez gwellaad an arrebeuri rag ijinuz e oa da vad. Echu e aferiou e Gwengamp e oa deut gand e geneil da di e gerent evid ober anaoudegez gante ha lavaroud ar pezh a rafe hiviziken rag abaoe ar yenijenn a oa bet

etrezañ ha Janig ne felle ket dezañ chom er vro a blije dezañ koulskoude. E blanedenn a oa e leh all bremañ, kavet e-noa peadra da leunia e vuhez. E oa, eta degouezet war blasenn vihan e vourk genidig pa welas eun engroez endro d'an iliz o hortoz eun dra bennag ; petra a oa an dud-se o hortoz ? Kompren a reas buan pa welas eun ambrougadenn o tostaad ; er penn kenta e oa eur plah gwenn-kann he dillad ; he dremm a lugerne gand ar joa ; en he hichenn e oa eur paotr a anavezaz Yann dioustu ; tad Janig an hini e oa. Dioustu e komprenas hag e ruzias ; e garantez koz a oa o timezi. Trumm e chomas a-zav ; fiñv ebed ken na war ar blasenn nag en ambrougadenn. Janig he-doa gwelet Yann hag e oa chomet evel seizet pa welas dirazi eun den kreñv, e zremm rouzet gand heol an trêz, eur gwaz gwirion ; selloud a reas ouz he danvez-pried du-hont war a-dreñv an ambrougadeg hag e welas ervad ar hemm a oa etre an daou baotr ; unan kreñv ha ruz e benn, egile braz med gwenn. Ne chomas ket pelloh da brederia hag e redas daved Yann o lezel e dad e-unan war ar blasenn : an arvesterien dihunet en eun taol a zellas peleh e oa Janig o redeg ; neuze e weljont eun arvest dihortoz : lammad a reas ar plahig e kerhenn Yann, o pokad dezañ stard kenañ e-keid ha ma starde eñ e vuia-karet koz war e galon. Chom a rejont eur pennad bihan evel-se hag an engroez en em zispennas buan. An Aotrou Mêr a vodas e goñseillerien evid mond d'an otel ingali peb tra. Kavoud a reas eun toullad aneze ; med ar re-all a yeas d'ar gêr trubuillet gand an darvoud dihortoz-se. An noter bihan a yeas d'ar hastell blienet gand Mari a oa kouezet euz he brazder en eun taol ; he merh ne vefe ket plah ar hastell, pinvidig hag enoret evel m'he-doa huñvreet. An noter a oa furroh ; komprenet e-noa ar garantez etre Paolig ha Janig, ne oa netra d'ober a-eneb kement-se. Hag an dud o-doa soñjet kaoud eun devez a blijadur a zistroas d'ar gêr dipitet ha memestra soñjuz dirag eur garantez kollet hag adkavet. Janig a yeas da Wengamp da hortoz ma timezfe gand Paolig. A-benn eun toullad deveziou, amzer da ingali peb tra, e oe lidet an eured. Euz parrez vihan Paolig e teuas eun toullad amezeien dezañ : e vamm a chomas er hastellig gand an noter, skuiz da vad, an Aotrou Mêr, evid tremen da feuki an noter a gavas eun abeg da chom er gêr eñ ivez evel hiniennou all. An eured a oe kaer memestra ; Janig a oa eüruz evel na oa ket bet abaoe pell amzer. Tremen a reas an devez gand eur bal en ti-kêr hag eur vuhez nevez a grogas evid an daou amourouz deut a-benn ar fin d'en em unani da viken. Yannig, a blije dezañ e vicher, a rede bro da glask ostizien nevez ; ijina a ree ivez arrebeuri nevez a oe kaset brao, skañv ha marhad mad. Kement a reas ma teuas da hounid kalz arhant. Janig a zikoure anezañ er bureo. Eüruz-tre e oant o-daou.

* * *

A-greiz-oll e tegouezas eur helou poaniuz euz Gwengamp ; an noter, klañv abaoe pell dija a oa marvet en e gastellig ; Janig he-doa sikouret anezañ aketuz rag eur paotr a-feson e oa. Kalz a dud a oa en interamant.

Yann ha Janig a gavas sevennoh chom er gêr ha koulskoude an noter o-

doa o lakeet war roll e heritourien ; rei a ree dezo eun ti koant gand eur jardrin vihan evid beva e-kichenn o mamm e-pad o deveziou vak. Eun dra souezuz med gwir.

Hag ar barrez a gouezas adarre en he sioulded a-viskoaz ; an avalou a oa puill dalhmad med e-leh ober sistr gante, peogwir an dud a eve gwin bremañ, e vezent gwerzet evel ar frouez all rag saouruz tre e oant. Yann ha Janig en em lakeas tamm ha tamm da dremen gwech ha gwech all eun toullad deveziou en o bourk genidig, e-kichenn Mari a oa sioulleet he spered. He gwaz a zistroe bemdeiz d'ar gêr bremañ hag an eürusted a rene dre oll.

Yann a oa distroet da Wengamp gand Mari, laouen meurbed o weled he mamm cheñchet a-grenn. Kenderhel a reas da wellaad e arrebeuri ; kavoud a reas an tu d'ober kreñv, skañv ha marhad mad e varhadourez a oe gwerzet er vro a-bez.

Eun devez e-pad eun diskouezadenn vraz e resevas ar priz kenta gand eur vedalenn aour.

Eur ministr a oa deut gand ar prefed da staga ar vedalenn war vruched Yann.

Eur gouel braz a oe er bourk an deiz-se ; eno en-doa ingalet brao an arrebeuri nevez krouet gantañ.

Ar werz aneze a oe spontuz-kenañ.

Adaleg neuze e oe anavezet Yann gand kalz a dud. Ar joa a renas e-touez an oll famill a oa unanet bremañ.

Ha pa zegouezas ar votateg genta, Yann a oe anvet evel mêr ar barrez.

Alan an Diuzed

Sant-Brieg, d'an 9 a viz Du 1990